

Scenariusz lekcji plastyki w klasie piątej szkoły podstawowej

Temat: Bogactwo faktur w naturze i sztuce.

Autor: Elżbieta Witkiewicz

Cele lekcji: *Uczeń po zajęciach potrafi:*

- wyjaśnić, czym jest faktura,
- określać rodzaje różnych powierzchni na przykładach z najbliższego otoczenia,
- określać różnorodne faktury w naturze,
- wskazać przykłady faktury w rysunku, malarstwie i rzeźbie,
- określać, w jaki sposób powstaje faktura w dziele sztuki,
- uzyskać w pracy fakturę poprzez odciski przedmiotu i użycie form o różnorodnych powierzchniach,
- zastosować w pracy plastycznej technikę frotażu

Metody:

- rozmowa nauczająca,
- praca z materiałem ilustracyjnym,
- praca z kartą pracy,
- działanie praktyczne

Formy pracy :

- indywidualna,
- zbiorowa

Środki dydaktyczne :

- podręcznik *Do dzieła!* dla klasy piątej szkoły podstawowej, wyd. Nowa Era
- przedmioty o różnych powierzchniach ukryte w pudełku z otworem pozwalającym na wsunięcie ręki,
- prezentacja multimedialna,
- karta pracy dla ucznia,
- kartka A 4, ołówek, pastele

TOK LEKCJI :

Faza wprowadzająca:

Sprawy organizacyjno - porządkowe:

- sprawdzenie obecności,
- przedstawienie celu i formy zajęć,
- zapisanie tematu lekcji na tablicy i w zeszytach

Faza realizacyjna:

Nauczyciel:

wyjaśnia, że zadaniem ucznia będzie określenie, na podstawie dotyku, cech powierzchni danego przedmiotu. W tym celu każdy uczeń, sięgając poprzez niewielki otwór w pudełku, wybierze przedmiot i nie wyjmując go, opowie o jego powierzchni.

W pudełku zgromadzone będą następujące przedmioty: kawałki tkanin, koronek, kamienie, muszki, kora, tektura falista, szyszki, piłeczki, styropian, folia bąbelkowa, papier ścierny itp.

Uczniowie:

uczniowie kolejno opisywać będą cechy powierzchni swoich przedmiotów. Cechy te zapisane zostaną na tablicy, a następnie w zeszytach uczniów.

Nauczyciel:

wyjaśnia, że wszystkie otaczające nas obiekty mają powierzchnie o określonych cechach. Te właściwości powierzchni obiektów nazywamy fakturą.

Następnie nauczyciel prezentuje pokaz slajdów zawierający przykłady obrazujące różne rodzaje faktur w przyrodzie i w sztuce.

Wyjaśnia, że w przyrodzie istnieje naturalna faktura form organicznych wynikająca z:

- a) budowy,
- b) przeznaczenia,
- c) funkcji materii,
- d) poddania jej działaniu żywiołów oraz
- e) zmian, które dokonują się z upływem czasu.

Przykłady różnorodnych faktur w naturze:

Nauczyciel wyjaśnia następnie, że bogactwo faktur istniejących w naturze uzupełnia człowiek. Kreuje on inne, nowe powierzchnie i świadomie je wykorzystuje. Walory plastyczne są w dużej mierze wynikiem rodzaju stosowanego narzędzia oraz sposobem jego wykorzystania. Faktura artystyczna to cecha powierzchni dzieła: malarskiego, rzeźbiarskiego, architektonicznego.

Przykłady różnorodnych faktur w malarstwie:

Vincent van Gogh, Gwiaździsta noc, 1889

Pablo Picasso, Gitara, 1913

Pieter Claesz, Martwa natura, 1647

Źródła:

<https://www.google.com/search?q=Pieter+Claesz,+Martwa+natura,&tbm=isch&source=iu&ctx=1&fir=5F2bKOgxNeGjpM%253A%252CH4u6T9kQyHy1qM%252C &vet=1&usg=AI4 - kR8FUyqgLv7aEhebTCwSnb6vtlKEw&sa=X&ved=2ahUKEwirm8T20vDhAhWttYsKHdUvAYwQ9QEwCXoECACQFg#imgrc=5F2bKOgxNeGjpM>,
<https://pl.pinterest.com/pin/259168153543868749/>,
<https://pl.pinterest.com/pin/805088870866749612/>, dostęp: 24.04.2019

Przykłady różnorodnych faktur w rzeźbie:

Michał Anioł, Pieta Rondanini, 1552-1564, detal

Michał Anioł, Pieta, 1499, detal

Źródła: <https://pl.wikipedia.org/wiki/Pieta%20watyka%2584ska>, dostęp: 24.04.2019
https://www.google.com/search?ei=DYHEXPzaNOOrIrgT60ZDIDA&q=micha%2582+anio%2582+pieta+rondanini&oq=mICHA%2581+aNIO%2581+%2C+PIETA+RONDA&gs_l=psy-ab.1.0.0.1724.3063..5021...0.0..0.107.554.5j1.....0....1..gws-wiz.....0i22i30.XHUquJpsJGQ,
dostęp: 24.04.2019

Przykłady różnorodnych faktur w architekturze:

Uniwersytet im. M. Kopernika w Toruniu, fasada, detal

Źródło: <http://www.sfera.umk.pl/24371/godziny-rektorskie-na-majowe-weekendy/>, dostęp: 24.04.2019

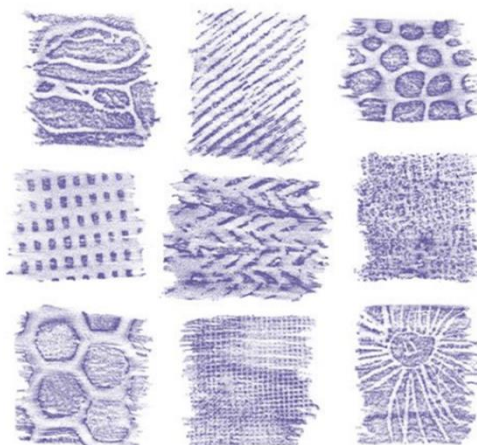
Nauczyciel:

objaśnia ćwiczenie praktyczne:

Zadaniem uczniów będzie sporządzenie rysunkowego „notatnika”. Uczniowie będą przykładać kartkę do różnych powierzchni i pocierać po niej ołówkiem. Tym samym zbiorą na niej różne ślady. Wyjaśnia, że ta technika plastyczna to frotaż.

Uczniowie:

szukają w sali lekcyjnej, wokół siebie, także np. w swoich piórnikach, obiektów o różnej fakturze i tworzą rysunkowy notatnik w technice frotażu.

Nauczyciel:

- służy uczniom pomocą przy wykonywaniu zadań,
- eksponuje na tablicy powstałe prace i omawia je wraz z uczniami.

Nauczyciel:

- w celu utrwalenia wiadomości o fakturze rozdaje uczniom karty pracy (załącznik),
- wyjaśnia sposób realizacji zadań.

Uczniowie:

- prezentują uzupełnione karty pracy

Faza podsumowująca

Nauczyciel:

- kontroluje poprawność udzielanych odpowiedzi,
- omawia i ocenia pracę uczniów,
- wraz z uczniami powtarza i podsumowuje wiadomości dotyczące faktury,
- omawia materiały potrzebne na następną lekcję.

Propozycje ćwiczeń plastycznych do tematu FAKTURA:

„Nokturn”

